

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра журналістики та мовної комунікації

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету (директор ННІ)
Анна САВИЦЬКА
«_____» _____ 2024 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри журналістики
та мовної комунікації
Протокол № 9 від «08» квітня 2024 р.
В.о. завідувача кафедри
Марина НАВАЛЬНА

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант ОП 061 «Журналістика»
Гарант ОП
Світлана ХАРЧЕНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕДІАПСИХОЛОГІЯ

галузь знань 06 «Журналістика»

спеціальність 061 Журналістика

освітня програма Журналістика

Факультет (ННІ) гуманітарно-педагогічний

Розробник: Навальна Марина Іванівна, доктор філологічних наук, професор
(посада, науковий ступінь, вчене звання)

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І Опис навчальної дисципліни

Медіапсихологія
(назва)

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>Бакалавр</i>	
Спеціальність	<i>061 Журналістика</i>	
Освітня програма	<i>Журналістика</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	3	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	<i>Екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	4	
Семестр	7	
Лекційні заняття	<i>30 год.</i>	<i>год.</i>
Практичні, семінарські заняття	<i>30 год.</i>	<i>год.</i>
Лабораторні заняття	- <i>год.</i>	<i>год.</i>
Самостійна робота	<i>60 год.</i>	<i>год.</i>
Індивідуальні завдання	- <i>год.</i>	<i>год.</i>
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	<i>4 год.</i>	

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу: формування системи знань про психологічні особливості інформаційного суспільства, виклики і ризики перехідного періоду, основи рефлексивного підходу до медіаосвіти в інформаційному суспільстві, засвоєння пріоритетних принципів рефлексивного управління в просторі медійних технологій, формування вміння застосовувати здобуті знання у практичній діяльності; формування професійної медіакомпетентності для здійснення ефективного професійно-педагогічного спілкування,

вдосконалення індивідуального стилю професійно-педагогічного спілкування з урахуванням новітніх феноменів інформаційного суспільства.

Завдання курсу:

- допомогти слухачам глибоко оволодіти знаннями щодо психології розвитку людини в інформаційну добу людства, психотехнологічного підходу в медіатизованій освіті, інноваційних медіа-технологій комунікації та їх ефективності;

- навчитися застосовувати медіапсихологічні рефлексивні технології спілкування у процесі безпосередньої професійної діяльності та при виступах в ЗМК.

Програмні компетентності

ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК03. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК06. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК07. Здатність працювати в команді.

СК04. Здатність організувати й контролювати командну професійну діяльність.

СК05. Здатність ефективно просувати створений медійний продукт.

Програмні результати навчання

ПР01. Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань.

ПР06. Планувати свою діяльність та діяльність колективу з урахуванням цілей, обмежень та передбачуваних ризиків.

ПР07. Координувати виконання особистого завдання із завданнями колег.

ПР13. Передбачати реакцію аудиторії на інформаційний продукт чи на інформаційні акції, зважаючи на положення й методи соціальнокомунікаційних наук.

ПР18. Використовувати необхідні знання й технології для виходу з кризових комунікаційних ситуацій на засадах толерантності, діалогу й співробітництва.

ПР19. Планувати роботу, використовуючи необхідні знання для провадження безпечної журналістської діяльності в надзвичайних ситуаціях (природного, техногенного характеру, у зоні воєнних дій тощо).

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- основоположні проблеми у сфері медіапсихології;
- аспекти функціонування медіакультури в сучасному суспільстві.

вміти:

- самостійно аналізувати різні теоретичні підходи та концепції в галузі медіапсихології;
- застосовувати психологічні знання на практиці організації інформаційно- психологічної безпеки особистості.

2.

Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи медіапсихології

Тема 1. Поняття медіапсихології. Категорії медіапсихології.

Тема 2. Історія становлення і розвитку масмедіа. Масмедіа як психологічний феномен.

Тема 3. Методи медіапсихології.

Тема 4. Психологічні дослідження медіа культури: проблеми і перспективи.

Змістовий модуль 2. Вплив медіа на особистість

Тема 5. Психологічні механізми впливу медіа на психіку.

Тема 6. Вікові норми взаємодії дитини з інформаційним простором. Тема 7. Медіа-насильство та агресивність. Групова рефлексія.

Тема 8. Типологія медіа-залежностей та основні методи їх подолання.

Тема 9. Медіапсихологічні технології формування ціннісних орієнтацій особистості.

Тема 10. Медіапсихологічні технології розвитку толерантного ставлення до людей з особливими потребами.

Змістовий модуль 3. Психологічний аналіз медіаконтенту

Тема 11. Психологічні ефекти масмедіа.

Тема 12. Психологія кіно мови.

Тема 13. Психологічний аналіз кінофільмів: рефлексивний підхід.

Тема 14. Реклама як інструмент маніпуляції. Використання мотивів підсвідомого впливу.

Тема 15. Психотехнології в рекламі.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма			
	у тому числі			
	л	п	с. р	разом
1	2	3 4	5 6	7
МОДУЛЬ - 1				
Змістовий модуль 1				
Теоретичні основи медіапсихології				
Тема 1. Поняття медіапсихології. Категорії медіапсихології	2	2	4	8
Тема 2. Історія становлення і розвитку масмедіа. Масмедіа як психологічний феномен	2	2	4	8
Тема 3. Методи медіапсихології	2	2	4	8
Тема 4. Психологічні дослідження медіа культури: проблеми і перспективи	2	2	4	8

Разом за змістовим модулем 1	8	8	16	32
Змістовий модуль 2 Вплив медіа на особистість				
Тема 5. Психологічні механізми впливу медіа на психіку	2	2	4	8
Тема 6. Вікові норми взаємодії дитини з інформаційним простором	2	2	4	8
Тема 7. Медіа-насильство та агресивність. Групова рефлексія	2	2	4	8
Тема 8. Типологія медіа-залежностей та основні методи їх подолання	2	2	4	8
Тема 9. Медіапсихологічні технології формування ціннісних орієнтацій особистості	2	2	4	8
Тема 10. Медіапсихологічні технології розвитку толерантного ставлення до людей з особливими потребами	2	2	4	8
Разом за змістовим модулем 2	12	12	24	48
Змістовий модуль 3 Психологічний аналіз медіаконтенту				
Тема 11. Психологічні ефекти масмедіа	2	2	4	8
Тема 12. Психологія кіномови	2	2	4	8
Тема 13. Психологічний аналіз кінофільмів: рефлексивний підхід	2	2	4	8
Тема 14. Реклама як інструмент маніпуляції. Використання мотивів підсвідомого впливу	2	2	4	8
Тема 15. Психотехнології в рекламі	2	2	4	8
Разом за змістовим модулем 3	10	10	20	40
Усього годин на весь курс навчання	30	30	60	120
Іспит				

4. Теми практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття медіапсихології. Категорії медіапсихології	2
2	Тема 2. Історія становлення і розвитку масмедіа. Масмедіа як психологічний феномен	2
3	Тема 3. Методи медіапсихології	2
4	Тема 4. Психологічні дослідження медіа культури: проблеми і перспективи	2
5	Тема 5. Психологічні механізми впливу медіа на психіку	2
6	Тема 6. Вікові норми взаємодії дитини з інформаційним простором	2
7	Тема 7. Медіа-насильство та агресивність. Групова рефлексія	2
8	Тема 8. Типологія медіа-залежностей та основні методи їх подолання	2
9	Тема 9. Медіапсихологічні технології формування ціннісних орієнтацій особистості	2
10	Тема 10. Медіапсихологічні технології розвитку толерантного ставлення до людей з особливими потребами	2
11	Тема 11. Психологічні ефекти масмедіа	2
12	Тема 12. Психологія кіномови	2
13	Тема 13. Психологічний аналіз кінофільмів: рефлексивний підхід	2
14	Тема 14. Реклама як інструмент маніпуляції. Використання мотивів підсвідомого впливу	2
15	Тема 15. Психотехнології в рекламі	2
	ВСЬОГО	30

5. Теми лабораторних занять

№	Назва теми	Кількість годин
	Не передбачено	0

6. Самостійна робота

№	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття медіапсихології. Категорії медіапсихології	4
2	Тема 2. Історія становлення і розвитку масмедіа. Масмедіа як психологічний феномен	4
3	Тема 3. Методи медіапсихології	4
4	Тема 4. Психологічні дослідження медіа культури: проблеми і перспективи	4
5	Тема 5. Психологічні механізми впливу медіа на психіку	4
6	Тема 6. Вікові норми взаємодії дитини з інформаційним простором	4
7	Тема 7. Медіа-насильство та агресивність. Групова рефлексія	4
8	Тема 8. Типологія медіа-залежностей та основні методи їх подолання	4

9	Тема 9. Медіапсихологічні технології формування ціннісних орієнтацій особистості	4
10	Тема 10. Медіапсихологічні технології розвитку толерантного ставлення до людей з особливими потребами	4
11	Тема 11. Психологічні ефекти масмедіа	4
12	Тема 12. Психологія кіномови	4
13	Тема 13. Психологічний аналіз кінофільмів: рефлексивний підхід	4
14	Тема 14. Реклама як інструмент маніпуляції. Використання мотивів підсвідомого впливу	4
15	Тема 15. Психотехнології в рекламі	4
	ВСЬОГО	30

1. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

1. Зміст поняття «медіапсихологія». Погляди зарубіжних та українських дослідників.
2. Проблеми становлення медіапсихології в Україні і за кордоном.
3. Предмет і основні характеристики медіапсихології.
4. Види медіапсихології.
5. Функції медіапсихології.
6. Загальна характеристика розділів медіапсихології.
7. Виникнення та розвиток ЗМІ.
8. Канали масмедіа.
9. Історія емпіричного вивчення масмедіа.
10. Теорії та моделі масових комунікацій.
11. Соціально-психологічні функції медіа у суспільстві.
12. Медіа як агент соціалізації.
13. Роль медіа у соціальному конструюванні реальності.
14. Психологічне дослідження медіакультури
15. Медіакультура як соціально-психологічний феномен.
16. Теоретична та практична значущість досліджень медіакультури для розвитку медіапсихології.
17. Психологічні проблеми медіакультури як нової соціальної реальності людського суспільства (психологічний аналіз самопочуття особистості в умовах медіакультури; медіакультура як джерело соціальних уявлень; роль медіакультури у формуванні групової свідомості та ін.).
18. Медіакультура особистості.
19. Медіалогія як нова гуманітарна наука про еволюцію (генезу) медіакультури.
20. Масмедіа як інструмент маніпуляції та засіб медіатерапії
21. Теорії взаємодії засобів масових комунікацій та аудиторії.
22. Вивчення ефектів впливу масмедіа на особистість як основне завдання медіапсихології.
23. Психологічні методи впливу масмедіа на аудиторію (зараження, навіювання, переконання, навчання, рекламні маніпулятивні техніки та стратегії, PR, громадська думка, епатажність, міфологізація, віртуалізація, сенсаційність).
24. Сучасні медіапродукти.

25. Соціально-психологічні дослідження ефективності масмедіа.
26. Двостороння залежність масмедіа та аудиторії.
27. Психологічна типологія медіатекстів (інформаційно-фактографічні, оціночні, раціонально переконливі, емоційно-спонукаючі, монологічні, полілогічні, реалістичні, ділові, гедоністичні тощо).

ЗРАЗКИ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ			
ОС __бакалавр__ спеціальність __ 061 «Журналістика»	Кафедра __журналістики та мовної комунікації _ 2023-2024 н. р.	ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ №__1__ з дисципліни «Медіапсихолог ія»	Затверджую в.о. завідувача кафедри __Навальна М. І.____ «08» квітня 2024 р.
<i>Екзаменаційні питання</i>			
1. Проблеми становлення медіапсихології в Україні й за кордоном.			
2. Соціально-психологічні дослідження ефективності масмедіа.			

1. Які із запропонованих сервісів розміщують фейкові новини?

а) «UaReview»; б) «Free News»; в) «Blimberg»; г) Всі відповіді правильні.

2. Чому споживачі активно читають кримінал?

а) Бо це допомагає почуватися підготовленими; б) бо ми тішимося, що ми – не жертва...; в) тому що це спричиняє сплеск адреналіну; г) тому що нам хочеться розгадати таємницю.

3. Медіа переповнені насильницьким контентом. Що є першопричиною:

а) попит; б) пропозиція; в) замовлення.

4. Наведіть приклад стереотипу, який є водночас правдивим і хибним.

5. Як класифікують типи цензури?

а) заборонна і каральна; б) політична та етична; в) редакційна та самоцензура.

6. Чи витіснить штучний інтелект із журналістики традиційного репортера?

а) ніколи цього не буде; б) якщо будуть розвиватися технології, то можливо; в) нескладно спрогнозувати.

7. Чи відображають сучасні новини реальну картину світу?

а) не відображають; б) відображають частково; в) не можна цього визначити.

8. Назвіть 2-3 найпоширеніші в сучасних медіа маніпулятивні технології.

9. Із яких із мистецьких форматів у медіакритики є спільні риси?

а) літературна критика; б) кінокритика; в) театральна критика; г) ігрова критика.

10. У чому полягає зв'язок медіапсихології із медіаграмотністю? У чому головна відмінність між цими дисциплінами?

9. Методи навчання.

Словесні (розповідь, пояснення, навчальна дискусія, лекційний метод), практичні (завдання, практична робота, створення та показ презентацій, самопрезентацій, колективне обговорення проблем, студентські наукові конференції, захист творчих проєктів), наочні (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

10. Форми контролю.

Вивчення курсу супроводжується проведенням поточного контролю (усне та письмове опитування), проміжної атестації у межах кожного модуля (тестуванням за усіма темами модуля), підсумкового контролю (екзамен).

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамен та заліки у НУБіП України» (наказ про введення в дію від 01.05.2023 р. № 404)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{АТ}}$

12. Методичне забезпечення

1. Навчальний план підготовки бакалавра «Журналістика».
2. Підручники та навчальні посібники.
3. Плани лекційних і практичних занять.
4. Інструктивно-методичні матеріали до практичних занять.
5. Семестрові завдання для самостійної роботи студентів із навчальної дисципліни.
6. Матеріали поточного та підсумкового контролю (контрольні завдання до практичних занять; завдання на модульні контрольні роботи для перевірки рівня засвоєння студентами навчального матеріалу).
7. Перелік питань до екзамену. Екзаменаційні білети.
8. Іванов В. Ф., Сердюк В. Є. Журналістська етика / Передм. В. П. Мостового: [Підручник]. Київ : Вища школа, 2006. 231 с.
9. Кара-Мурза С. Г. Маніпуляції свідомістю. Київ : Оріяни, 2000. 484 с.
10. Квіт С. Масові комунікації : [підручник]. Київ : ВД «Києво-Могилянська академія», 2008. 208 с.
11. Михайлин І. Л. Журналістика як всесвіт: вибрані медіадослідження. Харків : Прапор, 2008. 512 с.
12. Різун В. В. Маси : [тексти лекцій]. Київ, 2003. 118 с.

7. Рекомендована

література

Базова

1. Медіакультура: соціально-психологічний підхід / За ред. Л. А. Найдьонової, О. Т. Барішпольця. К.: Міленіум, 2010. 440 с.
2. Найдьорова Л. А. Медіапсихологія: основи рефлексивного підходу. Підручник; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2015. 244 с.
3. Субашкевич І. Р. Формування медіаосвіченості студентської молоді: монографія. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 249 с.
4. Субашкевич І. Р. Формування ціннісно-сислової сфери студентів педагогічних спеціальностей медіапсихологічними технологіями : [практ. посіб.] Львів : Растр-7, 2016. 59 с.

Допоміжна

1. Найдьонов М. І. Формування системи рефлексивного управління в організаціях. К.: Міленіум, 2008.
2. Найдьорова Л. А. Кібер-булінг підлітків (віртуальний терор) як новітній феномен інформаційної доби: теоретико-методичні засади подолання

- і профілактики. Практична психологія та соціальна робота. 2010. № 8. С. 10–18.
3. Iryna Subashkevych, Vira Korniat. Using media-psychological technologies to form tolerant attitude towards children with disabilities in pedagogical specialists in the process of their professional training in Ukraine. SPECIALUSIS UGDYMAS/ SPECIAL EDUCATION, ISSN 1392-5369 (Print), ISSN 2424-3299 (Online), No 1 (41), 2020, DOI: 10.21277/se.v1i41.521. Режим доступу до ресурсу: <http://www.socialwelfare.eu/index.php/SE/article/view/521>